

PRAMENY K HOSTIVICKÉ HISTORII

Řada A: Staré publikace

Svazek č. 5

Hrady, zámky a tvrze království Českého

Díl osmý:

Rakovnicko a Slansko

VÝTAH Z DÍLA – Hostivice a sousední obce:

Litovice, Červený Újezd, Chrášťany, Jeneč, Břve, Hostivice,
Chýně, Hradištko, Ruzyně, Dobrovíz

August Sedláček

Praha, 1891

Hostivice, prosinec 2014

Přepis z ledna 2008 byl graficky upraven

Zpracováno podle třetího nezměněného vydání, které vydalo nakladatelství Argo, spol. s r. o. v Praze, 1996.

Čísla stránek v textu přepisu odkazují na stránkování originálu

Přepis zpracovali Josef Kučera, Alena Kučerová a Jiří Kučera

Původní poznámky jsou uvedeny na konci stránky dle originálu
Aktuální poznámky pod čarou doplnil Jiří Kučera

Upraveno pro zmenšování při tisku na formát A5

HRADY

ZÁMKY A TVRZE

KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO.

POPISUJE

AUGUST SEDLÁČEK,

C. K. KONSERVÁTOR A GYMNASIJNÍ PROFESSOR.

ILLUSTRUJÍ

BRATŘÍ LIEBSCHEROVÉ A V. KRÁL Z DOBRÉVODY.

DÍL OSMÝ.

V PRAZE 1891.

DÍL OSMÝ.

RAKOVNICKO A SLANSKO.

LITOVICE.

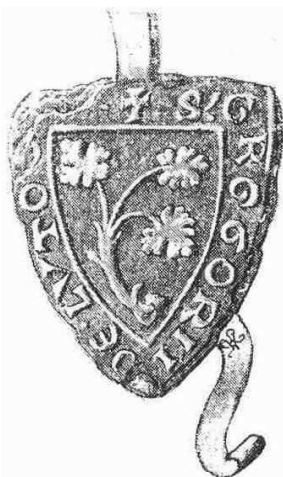
Mezi Prahou a Únhoštěm asi uprostřed spatřuje se ve vsi Litovicích stará, ovšem však několikrát opravená tvrz. Čteme-li staré zprávy o ní, naplňuje nás s podivením, že ještě dnes stojí. Nejednou byla opustlá, ale vždy zase opravena. Tak na př. r. 1591 bylo stavení zlé, dobré střechy nebylo a všecko na upadení téměř viselo. Kuchyně klenutá po vrchu byla trhlá a okolo ní tráva zelená rostla. V 17. století opakuje se tento obraz, a přece dosud stojí tato tvrz z tvrdé opuky vystavěná a do třetího patra se vypínající. Příčinou vytrvalosti té byly mocné zdi v prvním patře se 145 cm, ve druhém 120 cm hrubé. Okna a dveře, tesanými kameny vroubené, na zevnějšku upomínají na staré doby. Do prvního patra vcházelo se po schodech, kteréž byly pokryty stříškou. Zde byly dvě nebo tři místnosti, v nichž pán obyčejně přebýval. Ve druhém patře byla veliká síň, jejíž stěny po čtyřech stranách ozdobeny byly malovanými arabeskami a pleteninami, v nichž sem a tam spatřují se zbytky osob malovaných. Skoro uprostřed delší jedné stěny spatřiti lze posud dvě postavy skoro životní velikosti. Barvy tu patrné pouze červená a tmavomodrá. Bylo tu šest oken vysokých, v got. slohu sklenutých, a v některých z nich posud se zachovaly kamenné, z opuky tesané lavice, na nichž dcerky páně sedíce bavily se pohlížením z oken, neboť jest odtud krásný rozhled na všechny strany, zvláště ku Praze až na Bílou horu. Také se spatřuje v síni této místo, kde byl krb, a po obou stranách krbu jsou ve zdi dva otvory. Ze síně té vstupovalo se dveřmi, kteréž se nacházejí uprostřed jižní stany, do nevelké kapličky, v níž bylo jedno okno got. sklenuté a druhé menší ve stěně

280

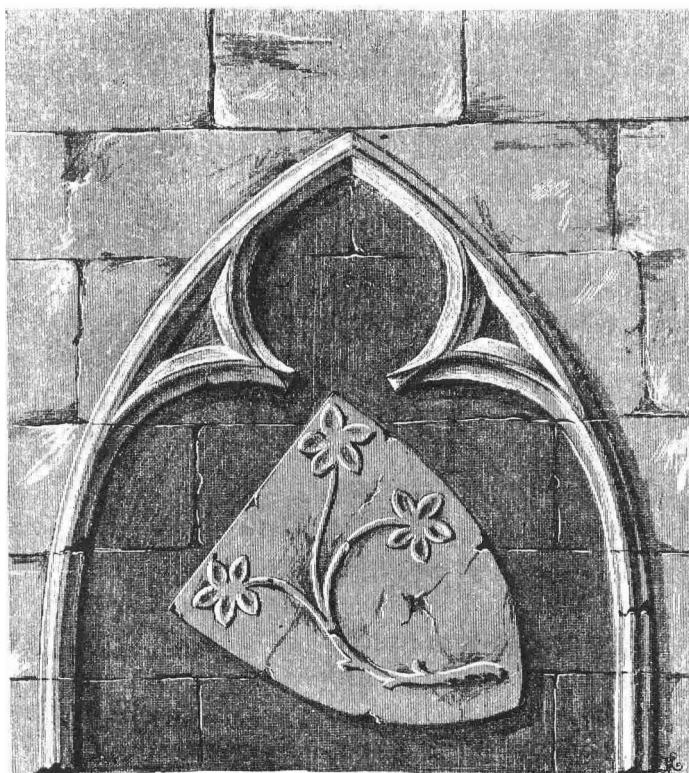
jižní na způsob růžice o čtyřech listech. Odtud mohlo se vejíti do okrouhlé věže, do které se ovšem také z přízemí vstoupiti mohlo po točitých schodech, jak lze posud viděti. Kaple a okrouhlá věž vystupovaly z rovnosti jižní strany k vůli obraně, pro niž také byly ve věži střílny posud zachované. Ve třetím patře bylo také několik místností. Na západní straně tvrze vystupuje stavení čtverhranné, do obdélníku založené, do něhož se z každého patra dveřmi vcházelo. Nad vchodem do sklepů, ježž byl v přístěnku schodů do prvního patra, jest štít položený od zakladatele tvrze, pana Řehníka z Litovic pocházející, jehož znamení jest větev vinná o třech lupenech, jak ho užívali potomkové jeho, páni z Dražic. Sklepy podzemní jsou tři; jeden, po celé délce stavení se táhnoucí, zabírá asi dvě třetiny základního prostranství, ostatek dva jiné sklepy na příč rozdělené. Všecky jsou klenuté a otvory do nich podlouhlé a úzké do vnitřku se rozšiřují.¹⁾ Před časy byly okolo tvrze, již se nyní za kancelář hospodářského úřadu a sýpku užívá, zdi veliké, ale již v 16. století místem po vrchu byly ssuty od dešťův a pak zašly dokonce.¹

¹ Současné znalosti o stavebním vývoji tvrze shrnuje Michael Rykl v článku Litovice – hloubkový průzkum tvrze z roku 1995 (Průzkumy památek 1/1995)

Zakladatelem tvrze zdejší byl *Řehník z Litovic*, jenž se poprvé r. 1266 připomíná a povýšen byv asi tehda na podkomoří králové, v téměř úřadu až do smrti své (roku 1279) zůstával.²⁾ Jeden bratr jeho, Jan, byl biskupem Pražským († roku 1278), druhý, Trojan, byl kanovníkem u sv. Víta. Také Jan, syn Řehníkův, stal se biskupem Pražským († r. 1343), ale i on i bratr jeho Řehník psali se po Dražicích hradu, kterýž byl starý Řehník stavěti počal, ale nedodělal, neboť týž hrad byl potom hlavním sídlem rodu tohoto bohatýrského a ctného, poněvadž Litovice prodány do cizích rodů.³⁾

Pečeť Řehníka z Litovic,
praotce pánů z Dražic.

Znak ze tvrze Litovské
(rodinný znak pozdějších pánů z Dražic).

Z tehdejších držitelů znám byl *Pešek z Příboje*, ale ten byl již r. 1375 mrtev.⁴⁾ Roku 1391 drželi Litovice společně *Pavel z Jenštejna* a bratr jeho *Václav*, probošt kostela Týnského. Poněvadž měli některé dluhy, odložili ze zboží společného Litovice, aby byly prodány a z toho dluhy zapraveny.⁵⁾ Koupil je buď tehda nebo nedlouho po tom *Zachař ze Svinař*, jenž se psával dříve ze Všeradic, ale později z Litovic.⁶⁾ Jsa zástavním držitelem hradu Radyně, prodal asi r. 1405 tvrz a dvůr Litovice se sedláky, mlýnem a vinicí *Františkovi proboštu Boleslavskému*, což i králem Václavem potvrzeno, ale za nedlouho z toho trhu sešlo.⁷⁾ R. 1410 zajisté zavázal se *Zachař* ze zboží Litovského platiti úrok do kláštera Ročovského.⁸⁾ Roku 1413 držel *Pušperk* a to jest poslední o něm zpráva; mluví se sice r. 1416 o zboží jeho, ale není tím řečeno, byl-li ještě živ. Syn jeho *Jan* († r. 1451) připomíná se od r. 1410 často v tehdejších jednáních soukromých, drže se stranou pod obojí.⁹⁾ Na Litovicích nepřebýval od té doby, co se oženil s *Aněžkou ze Rvenice* a nabyl s ní věna jejího, zapsaného na vesnicích k hradu Borku náležitých.¹⁰⁾ Stal se také místokomorníkem kr. Č. Splodil s ní syny *Buška* a *Bohuslava* a dcery *Kateřinu* a *Markétu*. *Bušek* se připomíná do r. 1456 a jak se zdá, záhy zemřel. *Bohuslav* patřil k věrným přívržencům krále *Jiřího* a vydán roku 1470, aby zřizoval v kraji Slanském pole proti Uhrům. Za krále *Vladislava* účastnil se všelijakých jednání veřejných

-
- 1) Melicharův popis okresu Únhošťského na str. 170.
 - 2) Reg. II. 202, 214, 507.
 - 3) Viz. Reg. II. 800, 1211.
 - 4) Borový lib. erect. I. 108. Také se potom připomíná nějaký Martin z Litovic (Rel. tab. I. 82)
 - 5) Arch. bibl. Praž.
 - 6) Zejména od r. 1404. (DD. 18 f. 105).
 - 7) Kopiář Přemyslovský.
 - 8) Lib. erect. VIII. 94.
 - 9) DD. 15 f. 391, knihy Pražské a Plz. arch. č. III. 494, kodex Kladrubský.²
 - 10) DD. 61 str. 252–254.

281

a stavovských, konal platné služby králi, za něž všelijakým způsobem odměňován, a stal se pak prokuratorem královským (r. 1483–1489). Ke statku Litovskému přikoupil roku 1475 Ptíc Dolejší, obdržel roku 1481 právo podací v Hostivici a seděl ještě roku 1500 na Litovicích.¹⁾ Roku 1482 měl také podíl na hradě manském Borku.

[Vynechán obrázek interiéru letohrádku Hvězdy]

V dějinách Litovic nastává nám nyní krátká mezera. *Bohuslav Chrt ze Rtína* seděl na Litovicích v l. 1524–1530 a nazývá se poručníkem sirotka n. Jiříka Litovského ze Svinař.²⁾ To poukazuje také k tomu, že Chrt byl s Litovskými spřízněn. Také býval purkrabí hradu Pražského. Po jeho smrti zdělili synové jeho *Zikmund* a *Martin* zboží otcovské a podělili se o ně r. 1534 takovým způsobem, že dostal Martin tvrz, dvůr a ves Litovice, v Hostivici dva člověky, v Hořejší Ptici člověka a k tomu 10 lžic stříbrných, sítky ptačí a hákovnice všechny, které byly na Litovicích a v Berouně, Zikmund však Břve s příslušenstvím.³⁾ Martin oženil se s Eliškou z Jelenova, již na zboží Litovském 350 kop gr. č. věnoval, prodal však r. 1539 tvrz Litovice s příslušenstvím *Janovi Otě z Losu a na Nižburce* za 6 500 kop míš.⁴⁾

-
- 1) Archiv kapitulní, rel. tab. II. 369, Melicharův okres Únhošť. na str. 168.
 - 2) Reg. kom. soudu.
 - 3) DZ. 41. A. 22, B 2, 42. B 4.³
 - 4) DZ. 41. A 22.

² DD = Desky dvorské

³ DZ = Desky zemské

282

Pán tento zemřel brzo po koupení statku a synové po něm zůstali *Kryštof, Albert, Zdeněk, Jiří, Jetřich* a *Jan* prodali r. 1546 Litovice *Albrechtovi Šlíkovi z Holíče*,¹⁾ po čemž tento na zboží tomto manželce své Lidmile z Veitmile 1 250 kop gr. č. věnoval.²⁾ Po jeho smrti zdědily Litovice dvě dcery jeho, *Anéžka*, provdaná za *Abunda Šlíka z Holíče*, a *Barbora*, jež se hned nevdala. Když byla Anéžka záhy zemřela, prodali Abund jakožto „poručník dítěte svého a někdy Anéžky manželky své“ a panna Barbora r. 1559 tvrz Litovice s dvorem a vsí, v Hostivici 2 dvory kmecí, v Dobrovici plat *Šebestiánovi Prunárovi*, měštěninu Starého města Pražského, za 3 375 k. gr. č.³⁾ Týž koupiv tuším zboží, peněžitou mohovitostí jeho přesahující, dvakráte, r. 1560 a r. 1580 dluhy na zboží své Litovské zapisoval.⁴⁾ Následoval po něm *Jindřich Prunár*, který zemřel před r. 1591, zanechav sirotky nezletilé.⁵⁾ Nástupce jeho *Jan Jerolim Prunár* oženil se s Kateřinou Zákostelskou z Bílejova, s níž zplodil jediného syna *Jindřicha*. Když však tento záhy osiřel a roku 1618 ve studni se utopil, zdědila Litovice máti jeho a vdala se za *Jana Kutnaura z Sonenšteina*, známého purkmistra Pražského a hejtmána městského ve věcech vojenských, kterýž byl roku 1621 dne 21. června pro účastenství ve vzpouře na rynku Staroměstském oběšen. Po třetí vdala se za Jana Natanaele Vodňanského z Oračova, ale odešla r. 1628 pro náboženství ze země. Tedy všechno jmění její od král. komory bylo ujato a Litovice odevzdány roku 1639 *Kryštofovi Šimonovi z Thunu* s tou povinností, aby z rybníka k tomu statku náležejícího vody s potřebu na hrad Pražský a do rybníka v bažantnici na časy budoucí propouštěl.⁶⁾ Statek Litovský nedlouho po tom přikoupen ke Kladnu. Tvrz zdejší mezi tím mnoho skrze válečné běhy utrpěla. Roku 1670 popisuje se jako stavení šindelem pobité, ale štíty byly všechny odraženy, tak že od dešťův a zimního času od sněhův veliká škoda se činila na klenutí a stropech. Žďárští opravili ji zase, pročez se dí r. 1688, že tu sice několik pokojův bývalo, nyní však sýpky z nich zdělány jsou.⁷⁾ Tehda, když statky Žďárské děleny byly, dostala Litovice *Anna Kateřina* hraběnka z *Magni*. Syn její *Josef Antonín* prodal týž statek roku 1702 *Josefovi* hraběti z *Vrbna* a od toho jej koupil ještě t. r. *Karel Jáchym* hrabě z *Bredy* a spojil jej s panstvím Tachlovským.

[...]

1) DZ. 46, D. 24.

2) DZ. 8 A 4.

3) DZ. 13. F 8.

4) DZ. 87. E 20. a 89. L 22.

5) DZ. 168. B 12.

6) Bílek, děj. konf.

7) Dsky zemské.

[283]

TVRZE NA TACHLOVSKU.

[...]

284

[...]

ÚJEZDEC ČERVENÝ.

Nedaleko Únhoště jest ves Újezdec Červený, v níž bývala napřed tvrz, později zámek. Odtud snad pocházel onen *Duhvoj z Újezda*, jenž r. 1318 na Vchynu z Taklovic žaloval. Na jižní polovici vesnice držel plat *Jan z Mulheima*, známý přítel jazyka českého, a odkázal jej r. 1391 k nadání nově založené kaple Betlemské.³⁾ Roku 1407 seděl tu *Martin Stochovec z Újezdce*, jenž tu zapsal půl kopy plátu na jednom člověku platném k faře Únhoštské.⁴⁾ Roku 1434 připomíná se *Pavlík z Červeného Újezdce*, jenž zemřel nedlouho potom, zůstaviv sirotky *Janka* a *Alše*.⁵⁾ Možná, že Markéta z Drnova, jež byla r. 1449 manželkou Bohunkovou z Olbramovic sed. ve Ptici a r. 1455 zase vdovou, pocházela z tohoto Újezdce. Roku 1455 připomínají se také synové její Jindřich a Jan z Újezdce.⁶⁾ Jak se zdá, držel tento Újezdec roku 1475 *Bohuslav Litovský ze Svinař*, tolik aspoň je jisté, že toho roku potoky rybné u Újezdce prodal.⁷⁾ Roku 1478 seděla tu Kateřina, dcera Jana Litovského ze Svinař. Ta koupila t. r. v Únhošti dům. Své zboží zanechala dvěma synům svým *Janovi* a *Bohuslavovi*, kteří se psali z Újezda a z nichž druhý zde hospodařil. Po smrti bratrově obdržel Bohuslav odúmrtním právem všechno to, co v Únhošti držel.⁸⁾ Seděl na Červeném Újezdci ještě r. 1527. Synové (?) jeho *Šebestyán*, *Jiřík* a *Jan* bratří *Újezdečtí z Červeného Újezdce* prodali před r. 1549 Újezdec tvrz, dvůr a ves, Svárov a Rymany vsi pusté *Oldřichovi Žďárskému ze Žďáru*. Když pak tento před r. 1545 zemřel, obnoven jest vklad Újezdce synům jeho *Janovi*, *Jiříkovi* a *Zdeňkovi*.⁹⁾ Poněvadž tito zdělili také statek Kladenský, rozdělili se r. 1547, při čemž se dostal Červený

3) Tab. vet. n. 118, arch. univers. Pražské. Viz díl I. na str. 35.

4) Lib. erect. V. 158.

5) Arch. č. III. 509, knihy Pražské.

6) Arch. kapitulní.

7) Rel. tab. II. 369.

8) Melicharův okres Únhošť. 95.

9) Reg. kom. soudu, DZ. 7. C 17.

Újezdec nejstaršímu bratru Janovi. Týž držel také Tachlovice a zůstavil čtyři syny. Ještě za živobytí svého pováživ, že synové jeho *Gothart Floryán* a *Ctibor (Tyburcí)* se k němu synovsky chovali, odevzdal jim roku 1566 tvrz Újezdec, vsi Svárov a Podkozí a dvůr Rymany.¹⁾ Později ujal Újezdec i Tachlovice Gothart, jenž je spravoval do své smrti, přečkav jediného syna Jana († r. 1598). Když tedy zemřel Gothart roku 1604, zůstal statek ten vnuku *Floryánovi Jetřichovi* tehda nezletilému, kterýž byl dlouho pod poručenstvím báby a strýců svých. Roku 1612 zavítal na Újezdec ke Ctiborovi císař Matyáš s manželkou svou Annou, když se vraceli od korunovace z Němec do Prahy. Když došel Floryán let svých, oženil se s Korunkou, dcerou Jaroslava Bořity z Martinic. Byl pak kr. radou, hejtma-

nem kraje Slanského a učiniv s manželkou svou pouť do Vlach, tu v Loretě pobožnost vykonal a vzav si míru z domečku Loretánského, r. 1623 vyzdvihl podobnou kapli v Hájku lese od děda jeho založeném. Když Floryán r. 1653 dne 7. května zemřel, stal se dědicem jediný jeho syn *František Adam*, jenž zůstal svobodným až do své smrti roku 1670 dne 5. dubna. Týž založil r. 1659 při kapli v Hájku klášterec pro Františkány. Za těchto posledních pánů nacházel se zámek Újezdský ve špatném stavu. Před švédskými válkami dobře byl z kamene vystavěn a okrášlen vysokou věží. Vcházelo se do něho vjezdem klenutým, kdež byla po jedné straně světnice vrátného s komorou a po druhé světnice kancelářská s výstupkem. V přízemí bývaly ratejna, komory, řezárna, chlévy pro koně a voly, kuchyně se špižírnu, lázníčka, pekárna atd. Nad tím bylo 13 pokojů, 8 komor a kaplička. V bídém stavu byl r. 1670. Byl od vojska nepřátelského všecek spálený a zdi pobourány tak, že se na ně krovu dostat nemohlo; klenutí a sklepy podobně všechny na hromadu padaly. Po smrti Františkově, když byla poručnická vláda, obnoven jest přece zámek zdejší a přikryt šindelovou střechou. V hořejším oddělení, kde se nacházely pěkné pokoje, dokud zámek byl ve své celosti, udělaly se sýpky, pod tím ještě zůstávaly sklepy povrchní, byt hejtmanův a pod zemí dobré lochy.²⁾ Při dělení pozůstalosti Žďárské r. 1688 dostal se Červený Újezdec *Terezii Eleonoře* hraběnce z *Ugarte*, sestře zemřelého; ta jej prodala r. 1690 *Johance Barboře z Millesimo*, sestře své, která držela Tachlovice a Hostivici. Po sedmi letech prodala tato Tachlovice a Újezdec *Karlovi Já-*

¹⁾ DZ. 58. D 17.

²⁾ Dsky zemské.

chymovi z Bredy, jenž skoupením okolních statků zřídil panství Tachlovské.¹⁾

¹⁾ Viz Melicharův popis okresu Únhošťského.

[...]

CHRAŠŤANY.

Asi uprostřed mezi Smíchovem a Únhoští leží ves Chrašťany, v níž aspoň již v 16. století tvrz stávala. Ves se připomíná již roku 1228, kdež patřila ke klášteru sv. Jiří na hradě Pražském. Ve 14. století připomínají se také zemané, kteří se píší z Chrašťan, ale nezdá se, že pocházeli odtud, nýbrž spíše z Chrašťan na Žatecku. Ves, jak se zdá, zůstala v držení kláštera sv. Jiří, ale dostala se po r. 1420 do moci zápisných držitelův. Podle ustanovení sněmu Benešovského měly se postoupiti *Zdeňkovi ze Šternberka* vsi Dušníky, Chrašťany a Libečov. Zdeňkův potomek *Ladslav* zapsal r. 1507 dotčené vesnice i s *Železnou kapitolou kostela Pražského*, tak aby se v ně po smrti jeho uvázali a bratru jeho Janovi za Chrašťany 83 kopy zaplatili.²⁾ Vedlé statku kapitulního, ježž měli pak páni ze Šternberka v zástavním držení, byl tu zpupný statek zemanský. Před r. 1540 prodal *Pavel Léva z Brozanek* zde dvůr s dvěma poustkami *knězi Janovi* (administratoru arcibiskupství), *Václavovi*, *Zikmundovi* a *Floryánovi* bratřím z *Pouchova*.³⁾ Kněz Jan, jenž byl kanovníkem i Pražským i Vyšehradským, zadlužil se velice. Uvázav se na přání krále Ferdinanda ve vydání Münsterovy kosmografie, již překládal synovec jeho Zikmund, podja se díla velmi

nákladného, na něž 1 200 kop vynaloženo. Pro veliký náklad ten a také rozličná poselství, která Jan konal, nebyl bratr jeho Floryán, jenž Chrašťany po smrti všech bratří zdědil, s to, aby

²⁾ DZ. 58. D 17.

³⁾ Dsky zemské.

286

je udržel. Postoupeny roku 1557 věřitelům i s 200 exempláry kosmografie ještě neprodanými. Všechny díly věřitelů skoupil v l. 1559–1561 Ctibor Sluzský z Chlumu na Tuchoměřicích.¹⁾ V držení Sluzských zůstal statek ten, v němž mezi tím také tvrz postavena byla, až do konce téhož století. Koupil ji snad již od Karla Sluzského, ale vklad přijal od synů jeho Adama a Jindřicha Vratislav Trmal z Toušic, po němž následoval za nedlouho Vácslav Údrcký z Údrče.²⁾ Tento prodal statek Chrašťanský Kateřině Horňatecké z Škrovádu, která ho dlouho nepodržela, nýbrž tvrz Chrašťany s dvorem popl. a chalupami a v Třebonicích chalupu a krčmu r. 1602 Hedvice Pichlové rozené Robmhápce z Suché na Chrutenicích prodala.³⁾ Pro brzkou smrt Kateřiny a jiné překážky nebylo možno vklady prodejů těchto ve dsky zemské v čas vykonati, tak že se až do r. 1613 a 1614 protáhly. Tehda však Hedvika byla již mrtva a ujala zboží to od spoludědicův dcera její Hedvika.⁴⁾ Než i tato nepodržela Chrašťan dlouho a nemohouc jich zaplatiti postoupila jich sestře Dorotě. Ujal je potom Jan Čabelický z Soutic a prodal zase r. 1629 Janovi Redlfesterovi z Vildrštorfu. Za něho statek ten na dobro splněn. Koupili jej potom od Redlfestera Anna Kateřina Švarcpachova rozená z Minic a Vácslav Karel z Švarcpachu, kanovník Budišínský a farář v České Kamenici syn její, ale prodali jej zase r. 1650 Polyxeně z Martinic rozené z Šternberka.⁵⁾ Od této paní se dostaly Chrašťany směnou (r. 1652) Vácslavovi Jiřímu hraběti z Šternberka a tento prodal je Františkovi Karlovi Libšteinskému z Kolovrat (r. 1654). Konečně koupila tvrz a dvůr Chrašťany s chalupami v Třebonicích (r. 1667) od tohoto pána kapitola hradu Pražského a tato spojila tento statek s vesnicí, již dávno před tím jí patřící (ač r. 1620 na čas odcizenou).⁶⁾ Zámeček, který povstal z tvrze, stojí tu posud.

¹⁾ Jirečkova Rukověť, DZ. 13. F 22. M 14, 15, 86. O 13.

²⁾ DZm. 236. V 11–12.

³⁾ DZ. 186. K 9.

⁴⁾ DZ. 136. M 14, DZm. 237. F 1. G 26.

⁵⁾ DZ. 306. G 30.

⁶⁾ DZ. 309. L 21, 466. D 5. Melicharův popis Únhořtska na str. 158–159.

[...]

JENEČ.

Ves Jeneč východně od Únhoště ležící a jméno své od zakladatele Jenka mající, za starých dob rozdělena byla mezi několik majetníkův, obsahujíc zejména dvě tvrze a několik dvorcův. Ves se připomíná jako újezd již r. 1115, kdež ji dal Tešík klášteru Kladrubskému. Roku 1239 ji měl ještě klášter, ale za nějaký čas mu odňata a Vácslav I. daroval ji r. 1253 křižovníkům s červenou

hvězdou.¹⁾ Ale i oni nepodrželi ji dlouho a zase ji měl král. Zakupovali se tu měšťané Malostranští a všechny ty jejich statky někdy ke sklonku 13. století k témuž městu a pod jeho právo připojeny.²⁾ Co se týče dvorů jednotlivých, dovídáme se, že jeden koupil před rokem 1316 *Jindřich Planer* měšťan od Kunráta zlatníka. Patřila k němu dvoje popluží a byl svoboden ode všech daní. *Mikuláš* synu *Jindřichovu* a Keře manželce jeho učinil (r. 1325) král Jan podobnou úlevu v příčině 3 lánů ke dvoru jeho patřících. Týž byl r. 1343 konšelem Staroměstským a připomíná se do r. 1357. Ze tří synů jeho byl *Vácslav* farářem v Lysé a kanovníkem, druzí dva nazývali se *Linhart* a *Mikuláš*.³⁾ Od *Mikuláše* koupil dvůr jeho v Jenči roku 1360 *Oldřich*, číšník královský, jemuž císař Karel osvobození od platů potvrdil.⁴⁾ Druhý dvůr s 6 lány roli držel v l. 1342–1361 *Jindřich Šváb*, též číšník královský.⁵⁾ Třetí dvůr držel měšťan *Pecold*, od něhož jej (r. 1346) i s jinými důchody k 33 hřivnám se vztahujícími Karel IV. koupil a k nadání *kláštera Slovanského* v nově založeného obrátil. Ale týž panovník koupil r. 1349 ještě jiný dvůr v Jenči s 5 lány rolí od *Leublína*, písaře svého, a také jej témuž klášteru daroval. S dovolením královým postoupil Pavel opat r. 1409 týž dvůr s pěti lány rolí, na němž sám nehospodařil, nýbrž jej lidem pod plat prodal, *Kašparovi Čotrovi z Prahy* směnou za dědictví jeho v Čachovicích.⁶⁾ Nicméně zůstaly klášteru v Jenči ještě ostatní dědiny, z darování prvního pocházející, až do r. 1436, kdež je císař Zikmund zastavil *Vaňkovi Zelenému z Rakových*.⁷⁾

Jeden ze dvorů zdejších, při němž byla tvrz a k němuž dvoje popluží patřilo (tedy *Planerovský*), prodal r. 1384 Karel Turnovský z Prahy *M. Blažkovi* z podměstí Pražského.⁸⁾ Ten tu ještě seděl r. 1405 a když tehda nějaký plat tu v Jenči za odúmrtí královskou provolán byl, odpíral tomu syn *Blažka* ještě živoucího *Prokop*, jenž byl písařem v kanceláři arcibiskupské.⁹⁾ Měl bratra *Vítka* z Žepův. Potom dvůr ten s tvrzí prodán a koupil jej *Jakub* řečený *Důřin*, jenž byl v l. 1413–1418 podrychtářem Menšího města Pražského. Poněvadž se přidržel nepřátel kalicha, zabaveno zboží jeho v Jenči a dáno *Petrovi Langastovi* a *Ondřejovi Razovi* tak, aby *Důře*, manželce *Ondráčka*, písaře desk zemských, platy její vydávali. Ale protože neplatili, zabrán jim dvůr zase a udělen *Důře* dotčené.¹⁰⁾ Tato ponechala jej *Markétě* vdově *Jakubově* k držení a vymínila si toliko, aby jí z něho jistý počet obilí do Prahy dovážela.¹¹⁾ *Markéta* zapsala dvůr ten s tvrzí a jiným příslušenstvím *Janovi*, *Habartovi* a *Mikuláši* z *Nedvídkova*, z nichž později jen *Jan* jej držel s manželkou svou *Aněžkou* z *Valdeka*. Tito manželé prodali jej r. 1452 *Janovi* z *Křečova*, kterýž si při králi *Ladislavovi* (r. 1454) všechna práva odúmrtí na něm vyprosil.¹²⁾

Současně se připomíná ještě jiná tvrz, na níž seděl *Prokop Jidášek bakalář* (r. 1428). Týž odevzdal r. 1438 tvrz svou v Jenči se dvorem a jiným příslušenstvím knihami Malostranskými manželce své *Kateřině*, ale r. 1444 tu obležen od *Alše* ze *Šternberka*, tvrz dobytá a *Jidášek* vzat do zajetí. Zemřel před r. 1456, zůstaviv vdovu *Kateřinu*.¹³⁾ Snad to byla tato tvrz, kterou vzal r. 1467 *Jan Chmelický z Vlčíhory* za díl od otce svého *Oldřicha* a na ní *Elišce* z *Chlumu*, manželce své, věnoval. Zápisy o tom staly se deskami dvorskými, ale roku 1474 odevzdal *Jan* zboží toto knihami městskými *Mikulášovi* z *Hobšovic*.¹⁴⁾ Kromě však tuto jmenovaných připomínají se i jiné osoby, jež neumíme na patřičné místo zařaditi. Tak na př. r. 1400 *Vácslav* z *Jenče* (*Waczla Jencz*), jenž sloužil *Vilémovi* knížeti *Rakouskému* a s ním se smluvil t. r. o všechny

- 1) Reg. I. 90, 455, 618.
- 2) Reg. II. 1020, Tomek děje Prahy II. 428.
- 3) Reg. III. 121, 189, Tomek II. 474.
- 4) Glafey Anectoda I. 88, 182.
- 5) Reg. IV. 437, Glafey 633.
- 6) Tadra cancell. Arnesti 181, MS. bibl. Prag. II. D 49. arch. c. k. dvorský.
- 7) Arch. bibl. Praž. archiv č. I. 497.
- 8) Reliq. tab. I. 501.
- 9) DD. 14. f. 300, lib. conf.
- 10) Tomek V. 88. Höfler, Hus. 289, 294.
- 11) Knihy Pražské.
- 12) Rel. tab. II. 226, DD. 16. f. 391.
- 13) Knihy Pražské, staří letop. 136. Viz i Rel. tab. II. 363. Již r. 1395 připomíná se Prokop měšťan Rakovnický a pán na Jenči.
- 14) DD. 61. str. 486, 487, knihy Pražské.

své nároky.¹⁾ Roku 1406 připomíná se *Alexander z Jenče*, r. 1408 jest řeč o dvoru *Jiříka Lounského*. *Hašek z Jenče* s manželkou svou Annou z Hlivojed zakoupil se ve Vlencích a kupoval tu do r. 1444 dědiny s bratrem svým *Linhartem*. Tento žil také r. 1446.²⁾ *Jeronýmovi, Velislavovi a Zikmundovi* bratřím *z Jenče* potvrdil císař Zikmund (r. 1437) svobody jich, které měli na dům v Hostomicích.³⁾ Zikmund žil ještě r. 1468, nazývá se z Libědic, a seděl na Hostouni. Konečně se také r. 1456 *Brož z Drast a z Jenče* připomíná.⁴⁾

Ke sloučení jednotlivých částí v jeden statek došlo teprve v 16. století. *Jan Duhel z Pustověť*, jenž tu r. 1520 seděl, držel ještě část, tak i *Vilém Chlumčanský z Přestavlk*, ač měl dva díly, totiž díl n. Bernarta z Rachmberka i statek, kterýž mu Johanka z Skuhrova odevzdala. Měl časté soudy, nechtěje z dvoru svého v Jenči obvyklé platy do Menšího města Pražského dávat. R. 1544 věnoval na Jenči Markétě z Pibru, manželce své, a prodal tvrz Jeneč s příslušenstvím roku 1553 *Volfovi z Vřesovic*, presidentu komory české.⁵⁾ Druhou tvrz v Jenči získal týž Volf r. 1567, koupiv ji od *Šebestyána Jáchyma Plánského z Žeberka, Jana Oldřicha Grysa z Mezilesic a Mandalény Žďárské z Jesnic*, kteří byli ji po n. *Martě z Kynšperka* zdělili.⁶⁾ Po smrti Volfově († r. 1569) zdělily Jeneč dcery jeho Anna a Mandaléna; od nich koupil Jeneč r. 1576 *Jan Vchynský ze Vchynic*, ale prodal ještě t. r. obě tvrze v Jenči s dvěma dvory poplužnými a ves *Gothartovi Floryánovi Žďárskému ze Žďáru*. V držení Žďárských zůstal Jeneč až do vymření pošlosti katolické. Roku 1688 přidán k Litovicům a r. 1702 přikoupen k Tachlovicům. Roku 1670 byla tu již jen jedna tvrz, a ta byla pusta.⁷⁾

BŘVE.

Nedaleko Litovic jest véska Břve, někdy zemanský statek s tvrzí. Patřivala od dávných dob *klášteru Plasskému*, v jehož pamětech nazývá se německým jménem Schegen.

Roku 1288 najal si ji *Rudlín Holý*, měšťanin Pražský, s manželkou svou Hildegundou do života. Roku 1306 najata *Bedřichovi Bavorovi*, též měšťanu, ač ji držela ještě Hildegunda s Jindřichem Planerem.⁸⁾ Vnučka Planerova Ela vdána byla za Ulu Rokycanského, jehož syn *František Rokycanský* se pak na rozhraní 14. a 15. století v držení Břev vyskytuje. Zemřel asi r. 1410, zůstaviv syna *Jana*.⁹⁾ Tento oženil se s Annou Křížovnou z Chval a zapsal r. 1434 dluh 1 000 kop Pešíkovi z Kunvaldu, v němž mu zavadil zboží své Břevské. Ještě r. 1438 žil, ale zemřel nedlouho potom a Annu vdovu nacházíme r. 1442 jako manželku *Oldřicha Medka z Valdeka* seděním na Břvech.¹⁰⁾ Tento byl dobrý a šťastný

hospodář a rozhojnil jmění své. Byl r. 1466 komorníkem králové, od r. 1479 místopurkrabí hradu Pražského a zemřel r. 1482. Manželka jeho asi také v tu dobu se světem se rozloučila.¹¹⁾ Synové jeho byli *Zdeněk* a *Valdek*, kteří oba Břve drželi. Onen jest bezpochyby p. Medek, jehož zabili lotřici na Železných horách r. 1506, neboť nedlouho potom připomíná se jako nebožtík.¹²⁾ Břve ujal pak *Burjan Medek*, syn Vácslavův (r. 1508), neb i otec jeho byl tehda mrtev; ale prodal je brzo. Roku 1515 patřily *Zikmundovi Baršovi z Kamenice*.¹³⁾ Později je koupil *Bohuslav Chrt ze Rtína* a když po jeho smrti synové se dělili (r. 1534), dostal Zikmund Chrt za díl Břve tvrz pustou s dvorem a vsí, Sobín ves celou, v Dol. Ptici část vsi. Ale po krátkém čase prodány Břve *Jeronýmovi Božickému z Božic*, jenž jich nemohl udržeti pro dluhy. Dostaly se Jindřichovi

- 1) Arch. c. k. dvorský.
 2) Archiv kapitulní, lib. erect., arch. č. III. 512, 536, DD. 61. str. 273, 322.
 3) Rkps. Roudnický.
 4) Arch. kapitul., Tomek, Základy III. 53.
 5) Reg. kom. soudu, DZ. 5. D 4, 11. B 12.
 6) DZ. 16. C 21.
 7) Melicharův okres Únhošťský na str. 174–177.
 8) Reg. II. 906.
 9) Tomek, Děje Prahy II. 427, 455, archiv č. II. 456.
 10) Knihy Pražské, archiv č. III. 364.
 11) Vývod pp. z Valdeka (MS).
 12) DD. 17. f. 61, staří letop., reg. kom. soudu.
 13) Arch. mus.

288

[Celostránkový obrázek Roztok]

289

z Plavna, nejv. kancléři, jako hlavnímu věřiteli.¹⁾ Od toho se dostaly r. 1545 *Janovi staršímu z Valdšteina*, jenž je držel do smrti. Než roku 1555 prodala tvrz pustou Uršila z Vliněvsi, jsouc poručnicí sirotkův Janových, *Zikmundovi Údrckému z Údrče*.²⁾ Tento maje několik vesnic, odkázal vesnice své u Slaného manželce své Dorotě z Květnice, avšak tvrz Břevskou mezi tím obnovenou se zbožím *Evě Štampachové z Údrče*. Zemřel r. 1564. Poněvadž však Eva manželu svému žádného dědice neporodila, dostaly se Břve zase do rodu Údrckých.³⁾ Drželi je Zikmundovi synovci *Zikmund* a *Jiří* asi od r. 1581. Ti pak prodali r. 1585 tvrz Břve s dvorem a ves, dvůr a ves Žepy s podacím, vsi Sobín a Ptice s platy z vinic na Bílé hoře *Gothartovi Floryánovi Žďárskému ze Žďáru*, jenž je připojil k Červenému Újezdci.⁴⁾ Tvrz spustla nedlouho potom a r. 1688 byl i dvůr zdejší pust.

HOSTIVICE.

Mezi Únhoštěm a Prahou leží farní ves Hostivice, ode dávna na několik dvorů rozdělená, později také zemanské sídlo. Když totiž král Přemysl vypudil r. 1257 Čechy z podhradí Pražského a Nové město založil, vykázány byly měšťanům pozemky v lese Hostivici, aby je obrátili na pole, z nich úroky dávali a právem Nového města se řídili. Nechavše stranou osudy jednotlivých dvorů,⁵⁾ zmíníme se jen o osudech dvoru, při němž povstala tvrz. Král Jan daroval

1) DZ. 42. B 4, 249. C 29.

2) DZ. 85. A 8, 86. J 19.

3) DZ. 15. B 11.

4) Reg. kom. soudu, DZ. 187. J. 27.

5) Viz program Smíchovský r. 1877 na str. 19, k čemuž hlavní doklady v archivu č. II. Jeden dvůr patřil kapitule Mělnické i s podacím kostelním.

r. 1315 *Janovi z Kamenice*, písaři dvorskému, šest lánů porostlin u vsi Hostivice. Od něho koupili dědinu tu vyklučenu a na role obrácenu *Gotfryd* písař kuchyně královské a *Ojří* bratr jeho; král Jan pak odpustil jim r. 1325 plat povinný ke komoře královské a daroval jim ještě dva dluhy své k vyupomínání, začož se mu zavázali ke službám manským, čímž vyňati z práva městského. Roku 1331 i jeden lán přikoupený od povinnosti k Menšímu městu Pražskému osvobozen.¹⁾ Po Gotfrydovi následoval syn jeho *Jindřich z Hostivice*, jenž se tak po způsobu zemanském psával. Karel IV. potvrdil mu všechny svobody na statek jeho r. 1350 a 1355 a učiniv jej svým čeledínem, dal r. 1361 jemu a bratru jeho *Jetřichovi* v léno dva lány ve vsi, kteráž se v tom majestátu *Ceklov* nazývá. Také r. 1371 učinil *Jindřichovi* nějaké obdarování.²⁾ Další posloupnost' rodu tohoto není nám známa; víme jen tolik, že se později *Jindřich z Moravěvsí* vnukem *Jindřicha Gotfrydovce* nazývá, avšak musí se tu rozuměti na děda (aneb praděda?) z matčiny strany.

Připomínají se za té doby také některé osobnosti, kteréž se po Hostivici nazývají. *Hospřid z Hostivice* nacházel se r. 1422 mezi obranci hradu Karlšteina a za platné služby, které králi *Zikmundovi* konal, zapsal mu tento r. 1436 vsi *Mezoun*, *Dobříč*, *Sobín* a *Přílepy*.³⁾ Také se připomínají *Oducové z Hostivice*, zejména *Aleš*, jenž držel šosovní dvůr v Hostivici a od něho lán jeden *Jakubovi Čečíkovi* prodal.⁴⁾ Dvůr někdy *Gotfrydovský* dostal se pak v držení *Jindřicha z Moravěvsí*, a toho porodila *Škonka z Hostivice*, kteráž by se měla pokládati podlé paměti listovních za dceru *Jindřicha* ještě r. 1371 jmenovaného. *Škonka* tato vdala se po druhé za *Jana Ma-*

1) Reg. III. 110, 415, 701.

2) Archiv kapitulní.

3) Tamže.

4) Arch. č. II. 477.

kovce z *Měrunic* a společně s ním koupila r. 1445 od *Václava Krabce* souseda Pražského dvůr v Hostivici *Zákostelský*, kterýž byl n. *Jan arcibiskup* (r. 1375) daroval pro špitál na *Hradčanech*, ale od mnohých let pod plat byl rozprodán.¹⁾ Po smrti *Janově* († c. r. 1446) držela dvůr ten *Škonka* sama a odevzdala jej r. 1453 synu svému *Jindřichovi* proti vykázání jistého ročního platu.²⁾ K prosbě *Jindřichově* potvrdil mu král *Ladislav* všechny svobody na zboží *Hostivické*.³⁾ Učinivši r. 1456 poručenství, jímž jmění své odkázala synu *Jindřichovi*, zemřela nedlouho po tom; *Jindřich* pak r. 1464 smluvil se s kapitolou hradu Pražského o statky, které od ní držel. *Kozolupy* měl jim vydati hned a dvůr *Zákostelský* podržeti jen do života, ale na znamení, že jej drží od kapitoly, ročně dávati do školy kostela Pražského tři strychy hrachu a polet masa vepřového dobrý.⁴⁾ Manželku měl *Jindřich* *Kateřinu z Pakoměřic*, již r. 1474 věnoval na dvoře *Hostivickém*, na němž sám seděl.⁵⁾ Roku 1477 měl již zrostlého syna *Václava*, jehož oženiv s *Annou z Litohlav*, ji také na Hostivici věnoval, ale *Václav* zemřel již před r. 1483, zůstaviv nezletilou dcerku *Dorotu*.⁶⁾ *Jindřich* ještě toho se

dočkal, že tato vnučka dosáhla let panenství a dána byla za *Žibřida Anděla z Ejstebna*. Stářím jsa přemožen, zapsal oběma r. 1494 tvrz Hostivici s dvorem poplužným a dvory kmecí a dvůr poplužný v Najdeku s hájkem. Zemřel nedlouho před r. 1499, přečkán jsa manželkou svou Kateřinou.⁷⁾

Anna z Ejstebna, dcera Žibridova, vdala se za Václava Bezdružického z Kolovrat a na Košatkách, čímž se Hostivice rodu tomuto dostala. Roku 1545 *Ludvík Bezdružický z Kolovrat*, syn její, učinil přísahu manskou na místě mateře své králi Ferdinandovi.⁸⁾ Týž také držel potom zboží toto k panství svému Kornhauzskému. Ludvíkovi synové byli *Jan* a *Zdislav*, kteří zboží Hostivické zastavili *Evě Štampachové z Údrče*. Onen jako bratr starší a již léta mající žádal r. 1556 na sudí dvorském, aby mu léno na statek jeho manský Hostivice podáno bylo, což se z jistých příčin státi nemohlo a sudí mu toho odložil až nazejtří sv. Martina nejprv příštího.⁹⁾ Dvě léta potom z příčin nám neznámých nápad a právo po smrti Ludvíkově na Hostivice tvrz a celé zboží v Menším městě Pražském jest povoláno. Aby synové svrchu řečení všem nemilým následkům předešli, prosili, aby jim Hostivice dědičně prodána byla, aby ji mohli doprodati. K jich prosbě konečně král Ferdinand tvrz Hostivici, dvůr popl. ves, též druhý dvůr popl. v též vsi za kostelem, Nejdek dvůr popl. pustý kromě 2 hájův Hostivických z manství propustil a r. 1562 ve dsky vložil. Řečení bratří připůjčivše si ještě peněz, prodali r. 1563 tvrz Hostivici, dvory popl., ves, ves Malý Jenček, tvrz pustou Hradiště s dvorem pustým a vsí pustou, dvůr pustý Nejdek s dvory kmecími pustými, s 2 krčmami v Hostivici a pustým krčmištěm v Hradišti *Evě Štampachové z Údrče* za 3 250 k.¹⁰⁾

Evin manžel byl *Jindřich ze Štampachu*, druhý syn Asmanův; z mladosti domu Rakouskému byl sloužil jsa nejprve při dvoře arciknížete Ferdinanda, kdež potomně kraječem („firšneiderem“) téhož arciknížete učiněn, potomně číšníkem a naposledy hejtmanem nad drabanty, od něhož i provisi v starosti opatřen i v mnohých věcech potřebován, jakož i potomně i za nejv. berníka volen. S první manželkou svou Evou věnem dostal Hostivice; po její smrti pojal druhou manželku z rodu p. Zejdicův, s kterou splodil jednoho syna a dvě dcery. Syn Jan řečený umřel, tolikéž i dcera jedna Maruška. Druhá *Lidmila* dána za manželku Volfovi z Vřesovic na Doubravské hoře, Novém hradě a Touchovicích, na kterouž vedlé kšaftu (r. 1586, 28. května daného) vše zboží po p. Jindřichovi připadlo.¹¹⁾ Táž majíc po otci dva dvory v Rozlezlých Třebčicích prodala je roku 1591 Fridrichovi z Doupova na Žerotíně.¹²⁾ Hostivice přešly nedlouho potom v držení *Karla Sluzského z Chlumu*, kterýž zemřel před

1) Lib. erect. ed. Borový I. 106, DD. 25 f. 1.

2) DD. 25. f. 26 a 61 str. 391.

3) Archiv kapitulní.

4) Arch. č. III. 564., arch. kapitulní.

5) DD. 61 str. 511.

6) DD. 6 str. 28 a 61 str. 533.

7) DD. 25. f. 71, 82.

8) DD. 62 str. 813.

9) DD. 64 str. 263.

10) DZ. 14. G 7, 56. B 19.

11) Paprocký o st. ryt. 170.

12) DZ. 26. C 20.

r. 1601, zůstaviv vdovu Johanku Vlkovnu z Kvítkova a syny nezletilé *Adama* a *Jindřicha*. Poručenství nad těmito převzal nyní strýc jejich Sigmund Sluzský a prodal tvrz Hostivici, dvůr popl., „dvůr druhey pustey slove Neydek aneboližto zámek“, vsi Hostivice, Zlejčinu s dvorem popl. *Floryánovi Gothartovi Žďárskému ze Žďáru* na Červeném Újezdcí, Malikovicích a Jenči. A poněvadž nedlouho po učinění smlouvy trhové Sigmund zemřel, Adam léta mající a Jindřich maje je daná r. 1608, v pondělí po neděli Oculi prodej ten ve dsky vložili.¹⁾ Za vlády Tachlovské, když i bývalý dvůr kapitulní přikoupen, připomínají se v Hostivici dva svobodné dvory, totiž Rumpalovský a Chržovský; při tomto byla tvrz znova vystavěná asi v l. 1662–1697. Nová tato tvrz stála asi přes 50 let, až do r. 1734, kdy Anna Marie Toskánská dala ji zbořiti a na místě tom nový zámek postavití.⁴ O několik let později přistavena k zámku kaple, která byla r. 1756 dne 8. září posvěcena.²⁾

¹⁾ DZ. 134. B 24.

²⁾ Melicharův okres Únhošť. 197.

[...]

294

[...]

CHÝNĚ.

Jihovýchodně od Únhoště jest ves Chýně. Patřila klášteru *Strahovskému* již v 13. století a uvádí se jako majetek jeho v privileji papeže Řehoře X. z roku 1273 vedlé blízkých Úhonic, Kněževsi a Kněževísky, Horoměřic a j., které posud témuž klášteru patří; ale jak se ves ta klášteru dostala, toho nikde doloženo nenacházíme. Klášter Chýni často pronajímal. O následky takového nájmu měl r. 1377 opat při s Franou, synem Peslínovým z Zátce. Vedlé statku klášterního byl tu také statek vladyčí; dočítáme se zejména, že držel Chýni v 14. století *Mikuláš Pusch* a že jí postoupil r. 1362 *Bernartovi*, synu *Seidlovu z Píska*, měštěninu Pražskému, dostav za to směnou ves Šestlice u Říčán. Bernart měl také zahradu na ostrově pod hradem Pražským (blíže nynějších plováren), jakož i mlýny u sv. Klimenta na Poříčí a domy v městě a zemřel, jak se zdá, r. 1389.³⁾ Po něm následoval Jindřich, měštěnin Pražský, který zemřel okolo r. 1391 zůstaviv po sobě část vsi a dva lány lesa. Tehda se vyskytuje poprvé *Zdeněk z Chýně*, jenž si část klášterskou do svého a manželky své Barbory života koupil.⁴⁾ Manželé ti založili r. 1401 oltář Zvěstování p. M. v kostele Pražském a bohatě jej nadali.⁵⁾ Zdeněk mohl tak činiti, jsa bedlivým hospodářem, neboť rozmnožil pole a luka tamějšího dvoru přikoupením několika usedlostí sedlských. Od Anny Medkovic koupil dvůr v Kotopecích, kterýžto dal služebníkovi a příteli svému Drslavovi, jemuž byl dal Alžbětu pannu za manželku. Zemřel okolo r. 1417 a zboží jeho ve Vinařicích spadlo na krále.⁶⁾

⁴⁾ Zámek postavila již v l. 1689–1697 hraběnka Caretto-Millesimová, Anna Marie Toskánská ho pouze přestavěla

Roku 1410 popisuje se v urbáři Strahovském hospodářství zdejší. Tehda se tu nacházela tvrz pěkná a pevná uprostřed vod, totiž šesti rybníky objatá (propugnaculum pulcrum et firmum et alia aedificia, domus et horreum lateribus coopertum, item aqua circumdatum, sex piscinis), též dvůr s dvěma poplužními, se zahradou krásnou ovocnou a s třema rybníky ve dvoře a v zahradě, k tomu hojná luka pěkného sena, lesa asi jeden lán. Kromě toho počítaly se k obvodu hospodářství v této krajině dědiny a dvory kmecí v Horoměřicích, Nebušicích, obojí Kněževsi, Úhonicích, Holonozích a Újezdci (Vysokém).⁷⁾ Císař Zikmund zastavil Chýni r. 1436 *Pešíkovi z Kunvaldu*.⁸⁾ Klášter vyplatil ves tu zase buď od Pešíka nebo jeho nástupcův, ale hospodářství tu zanedbával. Roku 1515 byl tu dvůr pustý a tvrz ovšem také.⁹⁾ Kromě krátké přestávky r. 1620 zůstalo hospodářství zdejší do dneška v držení kláštera.

³⁾ Tomek děje Prahy II. 427, 473, rkps. bibl. Praž. IV. A 5.

⁴⁾ DD. 13. f. 41.

⁵⁾ Lib. erect. VI. 166, VII. 34.

⁶⁾ Archiv č. I. 173, DD. 15 f. 97.

⁷⁾ Pam. arch. II 74; Tomek děje Prahy III. 99–100.

⁸⁾ Archiv kapitulní, archiv č. I. 544.

⁹⁾ Archiv Strahovský.

HRADIŠTKO.

Pod Hostivicemi nad potokem Litovským jest samota zvaná Peterkův mlýn. Zde stávala dříve ves Hradištko neb Hradiště s tvrzí a dvorem poplužným. Vesnice tato patřivala k šosu Menšího města Pražského, byvši mu podřízena bezpochyby hned při vysazení téhož města. Bezpochyby tu bylo několik dvorův.¹⁾ Ten dvůr, při kterém stávala tvrz, držel okolo r. 1405 *Jan Plajer*, měšťtín Staroměstský, jenž na něm věnoval manželce své Anně. Roku 1412 prodali *Martin Plajer* a dotčená Anna tvrz a dvůr Hradištko *Mikuláši Žárovskému*, jinak z *Žárova*, spolusousedu svému. Od té doby dělal se Martin zemanem. Psal se z Hradištko a vymohl si osvobození ode všech platův k městu. Oženil se s Kateřinou vdovou po M. Jakubovi z Krňova a dostal s ní druhý dvůr v Hradištku. Když Mikuláš r. 1420 svého statku odběhl a do Plzně se vystěhoval, kdež za nedlouho zemřel, zabrala obec Pražská jeho jmění. Teprv po skončení válek ujal Hradištko syn Martinův *Jan*. Týž maje jeti r. 1437 s císařovou Barborou odevzdal jmění své sestře Barboře a muži jejímu Vácslavovi Cholpickému. Když se r. 1444 navrátil, poručil všechn statek svůj v Hradištku manželce své Kateřině. Zemřel před r. 1455. Kdežto se sirotkův ujímal Vácslav Cholpický, zmocnil se hospodářství Vácslav z Skuhrova pro dluhy. Pře o to skončeny byly r. 1456 takovým způsobem, že Kateřina zaplativši dluh, zase Hradištko obdržela. K zaplacení toho dluhu prodala Kateřina, která se zase za nějakého Petra vdala, polovici zboží Hradištského Janovi a Vácslavovi bratřím z Ejzře. Ale i druhou polovici s tvrzí nemohla Kateřina udržeti pro dluhy. Předním věřitelem byl *Čeněk z Klinšteina*, který Hradištko r. 1465 na jistý způsob převzal. Po smrti Čenkově pak se uvázala v Hradištko vdova Kateřina z Okoře s syny svými Zdeňkem, Jindřichem a Janem. Roku 1515 držel Hradištko *Vilém Mrácký z Dubé*, s nímž se Malostranští soudili, protože jim nechtěl vydávati úroky k městu povinné.²⁾ Asi tehda připojeno Hradištko ke statku Hostivickému, po čemž tvrz zdejší spustla. Z celé osady zbyl r. 1610 jen mlýn, který podržel starodávné jméno Hradiště, ale od r. 1705, kdež jej koupil Vácslav Peterka, zván býval Petrkovským.³⁾

[...]

-
- 1) O starších osudech vesnice viz v Pam. arch. X. 330 a 618. Že tu byl aspoň ještě jeden dvůr, dokazuje dělení (1417) o dvůr n. M. Jakuba z Krňova. (Knihy Pražské.)
2) Reg. kom soudu.
3) Melicharův okres Úhošť.

297

[...]

TVRZE OKOLO PRAHY.

[...]

298

[...]

RUZYNĚ.

Ves Ruzyně, západně od Prahy ležící, patřila k starodávnému záduší *kláštera Břevnovského*. Roku 1406 měl tu klášter tvrz a dvůr s trojím poplužím.⁸⁾ Tvrz tato bezpochyby již byla opuštěna, když ves Ruzyně přivtělena k statkům nejvyššího purkrabství.

[...]

⁸⁾ Emler, Urbáře str. 159

[238]

TVRZE V OKOLÍ OKOŘE.

[...]

243

[...]

DOBROVÍZ.

Jihozápadně od Středokluk jest ves Dobrovíz. Ve vsi této, která se r. 1238 klášteru *Zderazskému* od Všeboha Hrabšice dostala, postavena jest za vlády klášterské tvrz. Ta prodána r. 1400 od kláštera i s dvorem a trojím poplužím M. Petrovi, kanovníku u sv. Jiljí.³⁾ Později tvrz tato zanikla. Roku 1422 obdržel ji od Pražanů *Mikeš Tkanička* pro zásluhy své, jichž si dobyl jsa poslán k velikému knížeti Litevskému.⁴⁾ Po smrti jeho nevšímáno si tohoto obdarování a Zikmund císař zapsal r. 1436 vsi Dobrovíz, Lhotu Německou a Srby *Tvochovi z Nedvídkova*. Od tohoto dostaly se vsi tyto postoupením (1447) *Jindřichovi z Kolovrat a z Libštejna*. Dobrovíz držena napřed k Buštěhradu a byvši potom k dědictví prodána, ke Středoklukům.⁵⁾

[...]

³⁾ Reg. I 441, Kopiař Přemyšlovský.

⁴⁾ Lib. III. Vet. urb. Prag.

⁵⁾ Arch. c. k. statkův.